

גיליון הורים נצבים

הורים יקרים,

השבוע נקרא את פרשת נצבים. פרשת נצבים תמיד נקראת לפני ראש השנה כאשר המילה נצבים מכוונת ליום הדין. בפרשה משה רבנו מכנס את כל עם ישראל "רְאֵשִׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם... מִחֵטֵב עֲצִיף עַד שְׂאֵב מִימֶיךָ" לכרות ברית עם הדור הנכנס לארץ ועם כל הדורות העתידיים להיות.

משה רבנו מזהיר את עם ישראל מתוצאות עזיבת הברית אל יחד עם זאת מנבא על החזרה של עם ישראל אל הקב"ה לאחר ההליכה בדרכי הגוים, וְשָׁב ה' אֶלְקֵיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבְצֶךָ מִכָּל הָעַמִּים.

משה רבנו מחזק את עם ישראל באמונה שלא תהיה טענה לאף אחד שהתורה רחוקה ממנו או קשה להשגה "לא בשמים הוא... וְלֹא מֵעֶבֶר לַיָּם" בסופה של פרשת נצבים מלמד משה רבנו את יסוד הבחירה החופשית שלכל בחירה יש את התוצאות שלה "וּבַחֲרַף פְּחִיִּים".

לקראת השבת מצורפים ארבעה סיפורים. מומלץ להכין את המסר הרצוי והדרוש בביתכם לפני המפגש עם הילדים. שבוע טוב ושבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

תשובה מאהבה ותשובה מיראה

פרשת נצבים נפתחת "אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם..."

נמצאים אנו ימים ספורים לפני יום הדין – ראש השנה. כולנו רוצים לשוב בתשובה וחז"ל מלמדים אותנו שישנם שתי דרכים לחזרה בתשובה: תשובה מאהבה ולעומתה תשובה מיראה.

האם אני חוזר בתשובה כי אני אוהב את הקב"ה ורוצה לעשות רצונו או שמא הנני מפחד מנחת זרועו ובשל כך אני משתדל לעשות רצונו?!

משל למה הדבר דומה:

לגדוד חיילים שרדף אחרי חיילי האויב ימים רבים במשעולי ההרים ובמורדי הגבעות וביערות. יום אחד בהיותם ביער עבות עמדו לפוש. קשרו החיילים את סוסייהם אל העצים, ליקטו זרדים והבעירו מדורה, עליה שפתו סיר גדול ובישלו מרק חם להחיות את נפשם. כאשר היה המרק מוכן ועמדו להתחיל להגישו למסובים הגיע אחד החיילים שהופקד כצופה והודיע בבהלה כי חיילי האויב מתקרבים. מיד קפצו החיילים עזי הנפש על סוסייהם ודהרו לקראת חיילי האויב להילחם בהם והתמקמו מולם ביישור קו.

היה שם חייל פחדן ומוג לב אשר לא מיהר לעזוב את קדרת המרק... הלה השביע את נפשו בצלחת גדושה ואף מילא את מימיתו במרק רותח...

ואז נפנה בעצלתיים ועלה על סוס להצטרף לחבריו.

כאשר החל לדהור אל שדה המערכה נטפו מעט טיפות מרק רותח מתוך המימייה וניתזו על גופו של הסוס. הלה הרגיש בצריבה ופתח בדהירה מטורפת היישר אל תוך שורות חיילי האויב.

כאשר ראו חיילי האויב חייל עז נפש הדוהר היישר אל שורותיהם פחד ופחת אחז אותם ומיהרו להימלט על נפשם במנוסת תבוסה. חייל בודד זה הכריע את המערכה!

ניגש אליו מפקדו ושאל בפליאה: "אמור נא לי, הן אני מכירך מאז ימים רבים וידעתי כי אינך מן האמיצים שביחידה, ומה ראית לגלות גבורה כה רבה להניס לבדך את כל חיילי האויב?!"

הן על מעשה כזה מגיע לך אות הצטיינות מהמלך בכבודו ובעצמו!"

למען האמת – הודה החייל בבושת פנים – אינני מן האמיצים אלא שמעט מרק רותח ניתז על סוסי, לא יכולתי להשתלט עליו והסוס שעט בטירוף אל מחנה האויב...

אם כך – אמר המפקד – לא לך הכבוד והתהילה אלא לסוסי!...

וזהו גם הנמשל אדם השב בתשובה מיראה עליו לדעת מפני מה עשה תשובה וכיצד יוכל לתקן את עצמו ולהוסיף את המדרגה של תשובה מאהבה על התשובה מיראה.

מעובד מאתר <http://dvar-tora.co.il>

סיפור ב' לשולחן שבת

"ג'... ההלך לְפָנֶיךָ, הוא יְהִי עִמָּךְ לֹא יִרְפָּךְ, וְלֹא יַעֲזֹבְךָ, לֹא תִירָא, וְלֹא תִתַּח" לא פעם חש האדם כי ה' עזב אותו, הוא הולך במחשבותיו בייאוש ותחושה של בדידות. מבטיחה התורה ואומרת: תדע שהקב"ה גם במצבים הקשים ביותר בהם אתה בטוח שהוא איננו... הוא שם. אין מצב כזה, ה' איננו מרפה ממך ולעולם לא עוזב אותך!... סיפור על אונייה שנטרפה בים, והיה ניצול יחיד שנסחף עם הזרם והושלך על חופו של אי בודד שאין יד אדם שנגעה בו. מתוך מצוקה נוראה ודאגה לגורלו הוא התפלל בלהט לה' שיציל אותו. בכל יום היה סורק את האופק מקצה לקצה לראות היש מושיע?! תשוש רעב ופצוע ניסה ואף הצליח לבנות לעצמו צריף קטן מעצים של האונייה הטרופה שנסחפו אל החוף. נחמה קטנה חשב לעצמו לפחות יהיה לו מחסה מחיות טורפות וממזג האוויר... לצריף הוא הכניס את מעט חפציו שהיטלטלו איתו בים וזה היה כל רכושו בעולם... יום אחד כאשר יצא מצריפו והלך ליער לחפש מזון להחיות את נפשו, פרצה דליקה בצריף הרעוע ממילא, והוא נשרף כליל על כל תכולתו. להבות האש גדלו והתפשטו ואיימו לשרוף את כל היער. עשן שחור היתמר אל על והכל היה אבוד – הצריף, החפצים... כל רכושו עלי אדמות. הוא גנח בצער וכאב, ופנה בכעס לה': "למה?!", איך יכולת לעשות לי את זה?! אתה מביא עלי אסון אחר אסון נטשת אותי לגמרי?! וכך מרוב כבי וייאוש נרדם. רעש מנועים של ספינה מתקרבת העירה אותו מעלפנו והנה הוא רואה עשרות אנשים יורדים ממנה. היא באה כדי להציל אותו. "איך ידעתם שאני נמצא כאן? איך הגעתם לחור הזה?!" שאל בתמיהה את אלו שבאו להצילו. "ראינו את סימני האש והעשן ששלחת אלינו ופנינו לכאן... טוב שהיה לך שכל להבעיר אש בכמות כזו שנראה אותך...." הפטיר אחד המחלצים... הייאוש מפסידנו את התקווה. דווקא בזמן שה' נראה רחוק עלינו לדעת שהוא קרוב יותר מתמיד... והמסר הוא: אל נחשוב ולו לרגע שה' איננו איתנו – הכל לטובה לפעמים שנשרף ה"בית" והכל "שחור" דווקא אז צצה הישועה ומתגלה שזה היה סימן כדי להחזיר אותנו הביתה...
<http://dvar-tora.co.il>

סיפור ג' לשולחן שבת

כתוב בפרשת נצבים: "כי המצווה הזאת אשר אנוכי מצווך היום, לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא, לא בשמים היא... ולא מעבר לים היא... כי קרוב אליך הדבר מאוד, בפוך ובלבבך לעשותו". האפשרות לשוב אל ה' נמצאת בהישג יד, אין לחפש בשמי השמים, ואף לא מעבר לים. ואף אין צורך להרחיק ולנדוד על מנת לפשפש היכן היא נמצאת אלא: "קרוב אליך הדבר מאוד, בפוך ובלבבך לעשותו" על מנת להבין את המשמעות של הדברים היה האדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחה זצ"ל מספר משל נפלא ומיוחד לאותם החסידים שבאו אליו בפעם הראשונה. וכך היה המעשה: רבי אייזיק בן יעקיל מקראקא, היה עני מופלג. במשך שנים רבות חי עם בני משפחתו בדוחק ותחת מצוקה נוראה. בביתו ידעו רעב ומחסור תמיד. על אף כל הסבל הזה, בטח אייזיק בהקב"ה בכל לבבו, והאמין כי יום יבוא ויחלצו ה' מן המיצר... באחד הלילות חלם ר' אייזיק חלום שבו ציוו עליו לנסוע מקראקא עיר מגוריו לפראג. וכך נאמר לו: "שם בפראג, מתחת לגשר המוביל לארמון המלך, טמון אוצר, אם תחפור שם, תתעשר עושר רב מאד!!!..." בתחילה לא התייחס מיודענו לחלום ברצינות, שהרי כבר לימדונו חז"ל: חלומות שווא ידברו... אך לאחר שהחלום חזר פעם שניה ושלישית, הבין כי יש דברים בגו וכבר השכמ בבוקר קם ר' אייזיק, ויצא לכיוון העיר פראג. הדרך הייתה ארוכה וכשהגיע, פנה מיד אל הגשר המוליך אל ארמון המלך. שם, על הגשר היו שומרי המלך עומדים כל היום וכל הלילה, דרוכים וקשובים לכל המתרחש, לכן פחד ר' אייזיק לחפור שם. כמוכן, שהוא לא התייאש ובכל בוקר נעמד והביט במתרחש עד הערב. דמותו של היהודי הבא מידי יום אל הגשר המוביל לארמון עוררה את חשדנותם של שומרי-המלך, ולכן פנה אליו ראש המשמר ושאל: "מה אתה מחפש כאן יהודי? הבין ר' אייזיק שלא ניתן לחמוק משאלותיו של ראש המשמר ועל כן החליט לספר לו את סיבת בואו לפראג. לאחר שהאזין ראש המשמר לחלומו של אייזיק פרץ בצחוק אדיר. "חה... חה... דרך כל כך ארוכה עשית בשביל חלום טיפשי?! הלא תדע כי אין להאמין בחלומות?!!"

המשיך השוטר ואמר: "אילו הייתי מאמין כמוך, הייתי בעצמי נוסע לקראקא, עירך, כי חלמתי גם אני חלום שבקראקא מתגורר יהודי ושמו אייזיק בן יעקיל, ובביתו של האיש הזה, מתחת לתנור טמון לו אוצר... האם לדעתך אסע לי לקראקא להרוס את תנור כדי לחפש אוצר?!"...

מיד אורו עינו של ר' אייזיק והבין לשם מה הגיע עד לכאן... הוא שב מיד לביתו אשר בקראקא. והחל לחפור תחת התנור ובאמת מצא אוצר גדול...

והנמשל ברור מאליו: כך הדבר הוא אצל כל אדם, חושב הוא שהקשר לקב"ה רחוק ממנו ותולה את לימוד התורה והחזרה בתשובה בדברים חיצוניים אך לא מחפש בתוכו.

מעובד מאתר <http://dvar-tora.co.il>

סיפור ד' לשולחן שבת

על הפסוק מפרשתנו "כִּי תָשׁוּב אֶל ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ" מביא המגיד מדובנא משל:

משל לסוחר עשיר גדול שחי בעיר אחת, ומכר סחורות רבות לכל סוחרי העיירות הקטנות שבסביבה. בהגיע זמן היריד פרסם הסוחר כי בדעתו לנסוע אל היריד לרכוש סחורות חדשות ומובחרות, ולכן הוא מבקש בכל לשון של בקשה כי כל החייבים לו כסף יסורו אליו לשלם את חובם. בין החייבים היה גם סוחר אחד, אשר למרבה הצער עלה ביתו באש וכל רכושו התכלה בין הלהבות, נשאר הלה בחוסר כל. לא ידע הסוחר את נפשו מרוב צער ובושה, כיצד יהיו לבוא ולעמוד לפני העשיר בידיים ריקות? יעצו לו ידידיו: סע אליו וספר לו את האמת, אין טוב מכה! שמע האיש לעצתם ונסע. ביושבו בחדר ההמתנה לא התאפק האיש ופרץ בבכי מר. קולות הבכי הגיעו אל החדר פנימה, והעשיר ביקש לברר מה סיבת הדבר, עד מהרה הוברר לו הסיפור לאשורו. נכמרו רחמיו של העשיר על הסוחר המסכן, חבקו ואמר: אל לך להצטער, אני מוחל לך על חובך לגמרי, ובתוך כך קרע העשיר את שטר החוב לגזרים. הודה האיש מקרב לב למטיבו והלך לדרכו. עד מהרה התפרסם הדבר בין בני הסביבה והשמועה עשתה לה כנפיים. בין השומעים היה גם נוכל אחד שהחליט לבוא בערמה, נסע האיש אל בית העשיר וכשישב בחדר ההמתנה פרץ ביבבות רמות, מה לך בוכה? הזדעק העשיר, זקוק אני בדחיפות לאלפיים רובל כסף, בבקשה ממך תן לי סך זה, השיב האיש בבכיה, צר לי מאד, השיב העשיר, אלא שאין ביכולתי לתת סך גדול כזה, התפלא הנוכל ואמר: הרי לפלוני מחלת סך כעין זה. שוטה שכמוך, השיב העשיר, הן פלוני היה חייב לי כסף רב ויודע אני כי אין בידו פרוטה לשלם לי, ומה ארוויח אם לא אמחל לו? האם אקבל את כספי? משום כך מחלתי לו. אולם אתה, אין לי עסק איתך, ומדוע שאתפתה לתת לך סך אלפיים רובל? רק מפני שאתה בוכה? והנמשל: כאשר האדם שב ומתחרט באמת על מעשיו, ובוכה ומתחנן כי ימחל לו הקב"ה על עוונותיו ועל פשעיו, מיד נסלח לו. אולם אם אדם אוויל חושב בליבו: אחטא – ואשוב, אחטא – ואשוב, ואף אבכה אחר כך אין מספיקין בידו לעשות תשובה.

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

כריתת הברית בין ה' ובין ישראל בערבות מואב

מעמד כריתת הברית בין ה' ובין עם ישראל התחיל בפרשה הקודמת ויסתיים בפרשתנו. לאחר ששמעו ישראל את הקללות הנוראות המוזכרות בפרשת "כי תבא", נבהלו וחששו שמא לא יהיה בכחם לעמוד בהם. לכן, כינס אותם משה וחזק את ליבם.

1. משה רבינו צוה לכנס את כל ישראל. כיתבו את כל חלקי העם המוזכרים בפסוקים אלו. (כט, ט"ז) אַתֶּם נְצַבִּים הַיּוֹם בְּלִפְנֵי יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיכֶם רְאִישֵׁיכֶם שְׂבִיטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל: (י) טַפְּכֶם נְשִׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ מִחֻטְבֵּי עֵצִיךָ עַד שְׂאֵב מִיְמֶיךָ: מה לומדים מהכתוב בפתחת הפרשה "אַתֶּם נְצַבִּים הַיּוֹם בְּלִפְנֵי יְקֹנֶךָ" (כט, ט"ז) מלמד, שכינסם משה לפני הקב"ה ביום מותו להכניסם בברית כתוב בפס' "אַתֶּם נְצַבִּים הַיּוֹם בְּלִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם רְאִישֵׁיכֶם", למה הקיש הכתוב "ראשיכם" ל"אלהיכם"? (בעל הטורים כט, ט) הקיש ראשיכם לאלהיכם לומר מורא רבך כמורא שמים
2. כתוב בפס' "וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ מִחֻטְבֵּי עֵצִיךָ עַד שְׂאֵב מִיְמֶיךָ", מה הפירוש "מחטב עציך", מי היו חוטבי העצים הללו? (רש"י כט, י) מלמד שבאו כנענים להתגיייר בימי משה (ד) כדרך שבאו גבעונים בימי יהושע, וזהו האמור בגבעונים, ויעשו גם המה בערמה (יהושע ט, ד), ונתנם משה חוטבי עצים ושואבי מים (תנחומא נצבים פ"ב):
3. כיצד היו נותנים תוקף למעמד בכריתת ברית עפ"י רש"י בפירוש על הפסוק "וְלַעֲבָדְךָ בְּבְרִית" (רש"י כט, יב) לעבדך בברית. דרך העברה, כך היו כורתני בריתות עושין, מחיצה מכאן ומחיצה מכאן ועוברים בנתיים, כמו שנאמר העגל אשר כרתו לשנים ויעברו בין בתריו (ירמיה לז, יח):
4. מדוע נסמכה פרשת נצבים לפרשת הקללות עפ"י מדרש אגדה? (רש"י כט, יב) מדרש אגדה (תנחומא נצבים פ"א), למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם, ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם, אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה, והרי אתם קיימין לפניו:
5. עם מי נכרתה הברית? (כט, יג) ולא אתכם לברכם אנכי כרת את הברית הזאת ואת האלה הזאת: (יד) כי את אשר ישנו פה עמנו עמך היום לפני יקנך אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום:

המלמד

מתכוננים לפרשה

גיליון להורים

פרשת נצבים

www.Parashatshavua.com

8. משה רבנו מסביר לעם ישראל שהברית הנכרתת עם "אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֶה עִמָּנוּ עִמָּנוּ הַיּוֹם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר אֵינָנוּ פֶה עִמָּנוּ הַיּוֹם" מה הפירוש "וְאֵת אֲשֶׁר אֵינָנוּ פֶה עִמָּנוּ הַיּוֹם", הרי בתחילת דבריו אמר משה "אתם נצבים היום כלכם", אם כן מה הפירוש "אשר איננו פה עמנו" (רש"י כטיז) ואת אשר איננו פה. ואף עם דורות (כ) העתידים להיות
9. כתוב בפס' "וְתָרְאוּ אֶת שְׁקֻצֵיהֶם", למה נקראו בשם "שקוציהם" (רש"י כטטז) על שם שהם מאוסים כשקצים
10. למה נקראו "גִּלְלִיָּהֶם" כד? (רש"י כטטז) שמוסרחים ומאוסין כגלל
11. מהו "שֶׁרֶשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלֶעֱנָה", ומה הכוונה בפס' (רש"י כטיז) שרש מגדל עשב מר כגידין שהם מרים, כלומר מפרה ומרבה רשע בקרבכם:
12. כתוב בפסוק: "לִמְעַן סְפֹת הָרְוָה אֶת הַצִּמְאָה". מה הפירוש "הָרְוָה" ומה הפירוש "הַצִּמְאָה" ולמה המשילם בדברים אלו? (רש"י כטיז) הרוה. שוגג, שהוא עושה כאדם שכור, שעושה שלא מדעת: הצמאה. שהוא עושה מדעת ובתאוה:
13. מה ה' כוונתו באמרו "למען ספות הרוה את הצמאה" (רש"י כטיז) לפי שאוסף לו פורענות על מה שעשה עד הנה בשוגג, והייתי מעביר עליהם, וגורם עתה שאצרפם עם המזיד (ק) ואפרע ממנו הכל, וכן תרגם אונקלוס בדיל לאוספא ליה חטאי שלותא על זדנותא, שאוסף לו אני השגגות על הזדונות:
14. כתוב בפס' "כִּי אִזְ יַעֲשֶׂן אִף ה' וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הָהוּא", מהו "עשן אף" ולמה זה נאמר על הקב"ה שאין לו גוף ולא דמות הגוף? (רש"י כטיז) ע"י כעס הגוף מתחמם, והעשן יוצא מן האף, וכן עלה עשן באפו (שמואל"ב כב, ט), ואע"פ שאין זו לפני המקום, הכתוב משמיע את האוזן כדרך שהיא רגילה ויכולה לשמוע כפי דרך הארץ
15. מה עונשו של האיש אשר ילך אחרי אלהים אחרים ויעבוד עבודה זרה? (כט, יט"ז) לא יאבה יקוק סלח לו כי אז יעשן אף יקוק וקנאתו בְּאִישׁ הָהוּא וְרִבְצָה בּוֹ כָּל הָאֱלֹהִים הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַזֶּה וּמָחָה יְקוֹק אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: (כ) וְהִבְדִּילוּ יְקוֹק לְרַעָה מִכָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל כְּכָל אֱלֹהֵי הַבְּרִית הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה:
16. מה עונשו של העם אשר יעבוד עבודה זרה? (כט, כב) גְּפִרִית וּמְלַח שְׂרָפָה כָּל אֲרָצָה לֹא תִזְרַע וְלֹא תִצְמַח וְלֹא יַעֲלֶה בָּהּ כָּל עֵשֶׂב
17. איזה אירוע מוזכר בפרשה בהקשר לעונש לעם? (כט, כב) כְּמַהֲפַכַת סֵדֶם וְעַמְרָה אֲדָמָה וְצַבִּיִּים וְצַבִּיִּים אֲשֶׁר הִפִּיךְ יְקוֹק בְּאֶפְסוֹ וּבְחֻמָּתוֹ:
18. כתוב בפס' "הַנְּסֻתָרֹת לָהּ" אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגַלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ " לאחרי תיאור חטאים שיכולים לקרות ע"י אנשים בודדים. מהם "הַנְּסֻתָרֹת לָהּ" אֱלֹהֵינוּ " ומהם "וְהַנְּגַלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ" (רש"י כטכח) ואם תאמרו מה בידינו לעשות, (ת) אתה מעניש את הרבים על הרהורי היחיד, שנאמר פן יש בכס איש (א) וגו' ואח"כ וראו את מכות הארץ ההיא, והלא אין אדם יודע מטמונותיו של חבירו, אין אני מעניש אתכם על הנסתרות, שהן לה' אלהינו והוא יפרע מאותו יחיד, אבל הנגלות לנו ולבנינו, לבעד הרע מקרבנו, ואם לא נעשה דין בהם, יענוש את הרבים.
19. מדוע בספר התורה יש נקודות על המילים "לָנוּ וּלְבָנֵינוּ" (רש"י כטכח) נקוד על לנו ולבנינו, לדרוש שאף על הנגלות לא ענש את הרבים עד שעברו את הירדן משקבלו עליהם את השבועה בהר גריזים ובהר עיבל, ונעשו ערבים זה לזה:

מצות התשובה ולכלל ולפרט

לאחר האזהרות הרבות, הודיע משה רבינו לעם ישראל על מצות התשובה. המכות הרבות והנוראות ידחפו את העם לחזור בתשובה ולהתקרב לה'.

1. כתוב בפס' "וְשָׁב ה' אֱלֹהֵיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ", למה נאמר "ושב" ולכאורה היה צריך לומר "והשיב ה' אלקיך את שבותך" (רש"י לג). היה לו לכתוב והשיב את שבותך, רבותינו למדו מכאן, כביכול שהשכינה שרויה עם ישראל בצרת גלותם, וכשנגאלין הכתיב גאולה לעצמו שהוא ישוב עמהם.
2. אחי שהגלה ה' את עם ישראל לארצות אחרות, יבינו ישראל את חומרת חטאם ויחזרו בתשובה. מה יעשה ה' אחרי שישראל יחזרו בתשובה? מיתחו קווים בין חלקי ההבטחות שמבטיח משה רבנו לעם ישראל: (ל, גז)

מִשֶׁם יִקְבְּצֶךָ ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִשֶׁם יִקְחֶךָ

וְשָׁב ה' אֱלֹהֵיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ

לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ כְּכָל לִבְבְּךָ וּכְכָל נַפְשֶׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ

וְהִבִּיטֶךָ ה' אֱלֹהֵיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ

וְשָׁב וּקְבָצֶךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצֶךָ

וּמַל ה' אֱלֹהֵיךָ אֶת לִבְבְּךָ וְאֶת לִבֵּב יִרְעֶךָ

וּיְרַשְׁתָּהּ וְהִיטִבְךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ

אִם יִהְיֶה נִדְחֶךָ בְּקִצְהַת הַשָּׁמַיִם

3. כתוב בפס' "וּמַל ה' אֱלֹהֵיךָ אֶת לִבְבְּךָ וְאֶת לִבֵּב יִרְעֶךָ", מה נרמז בראשי התיבות "אֶת לִבְבְּךָ וְאֶת לִבֵּב יִרְעֶךָ" (ומה נהגו?) (בעל הטורים ל,ו) ר"ת אלול. לכך נהגו להשכים להתפלל סליחות מ"ח אלול ואילך. וכן לולא האמנתי לראות בטוב ה', לולא, אותיות אלול. שמאלול ואילך חרדתי נגד ה':
4. כתוב בפס' על לימוד התורה וקיום המצוות "לֹא נִפְלְאָת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רָחֲקָה הוּא", מהו הפירוש "לא נפלאת", מהו לשון "נפלאת" (רש"י ל,יא) לא מכוסה היא ממך, כמו שנאמר כי יפלא (דברים יז, ח), ארי יתכסי, ותרד פלאים (איכה א, ט), ותרד במטמוניות, מכוסה, חבושה בטמון

5. משה רבנו מחזק את עם ישראל במצוות התשובה ולימוד התורה ואומר: " כי המצוה ... אשר אנכי מצוה ... לא נפלאה הוא ממך ולא רחקה הוא". איזה דוגמאות לתירועים מביא משה רבנו למי שלא רוצה להתקרב אל הקב"ה? (ל, יב-יג) לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו ... ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו ...
6. מה רצה להשמיענו הכתוב באמרו "לא בשמים הוא" (רש"י ל, יב) שאלו היתה בשמים היית צריך לעלות (ד) אחריה וללמדה
7. כתוב בפס' " ...קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשתו ", מה הפירוש "כי קרוב אליך", מהי אותה קרבה (רש"י ל, יד) התורה נתנה לכם (ה) בכתב ובעל פה:

ענין בחירת האדם בחיים ובטוב

1. הקב"ה נתן לכל איש מישראל כח לבחור בטוב ולא ברע וכתוב בפס' "ראה נתתי לפניך ... את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע", למה לא נאמר "את החיים ואת המות את הטוב ואת הרע", מה רצה להשמיענו הכתוב באמרו "את החיים ואת הטוב" (רש"י ל, טו) זה תלוי בזה, אם תעשה טוב הרי לך חיים (ו) ואם תעשה רע הרי לך המות, והכתוב מפרש והולך היאך
2. מה יקרה לאדם אשר לא ישמע אל דברי ה' ? (ל, יז-יח) ואם יפנה לבבך ולא תשמע ונדחת והשתחית לאלהים אחרים ועבדתם: הגדתי לכם היום כי אבד תאבדון לא תאריכון ימים על האדמה אשר אתה עבר את הירדן לבוא שמה לרשתה:
3. מדוע הכתוב אומר "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך" (רש"י ל, יט) אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים, כאדם האומר לבנו בחר לך חלק יפה בנחלתי, ומעמידו על חלק היפה, ואומר לו את זה ברור לך, ועל זה נאמר ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי (תהלים טז, ה), הנחת ידי על גורל הטוב לומר את זה קח לך
4. כתוב בפס' "העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ", מהי אותה העדות ומדוע נקט הכתוב דווקא בשמים ובארץ? הביאו שני פירושים. (רש"י ל, יט) שהם קיימים לעולם, וכאשר תקרה אתכם הרעה, (ז) יהיו עדים שאני התריתי בכם בכל זאת. דבר אחר העידותי בכם היום את השמים וגו', אמר להם הקב"ה לישראל, הסתכלו (ח) בשמים שבראתי לשמש אתכם, שמה שנו את מדתם, שמה לא עלה גלגל חמה מן המזרח והאיר לכל העולם, כענין שנאמר וזרח השמש ובא השמש (קהלת א, ה), הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם, שמה שנתה מדתה, שמה זרעתם אותה ולא צמחה, או שמה זרעתם חטים והעלתה שעורים, ומה אלו שנעשו לא לשכר ולא להפסד, אם זוכין אין מקבלין שכר ואם חוטאין אין מקבלין פורענות, לא שנו את מדתם, אתם, שאם זכיתם תקבלו שכר ואם חטאתם תקבלו פורענות, על אחת כמה וכמה: